

Posudek oponenta k rigorózní práci

Jméno a příjmení uchazeče: **Mgr. Marek PASTUSZEK**

Téma práce: **DŮCHODOVÁ REFORMA V ČESKÉ REPUBLICE**

Rozsah práce: **216 289 znaků** (včetně mezer), tj. **121 stran**

Datum odevzdání práce v tištěné/elektronické podobě: **21. 7. 2020 / 21. 7. 2020**

1. Aktuálnost tématu

Uchazeč zvolil aktuální, praktické a zajímavé téma a poukazuje na jeho problematické aspekty.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování tématu vyžadovalo velmi dobrou orientaci v obsahu příslušných právních norem z oblasti práva sociálního zabezpečení. Ke zpracování byly využity běžné metody pro tento druh prací, především metoda deskripční (typická spíše pro tvorbu prací diplomových), což lze však vzhledem k volbě tématu považovat za přirozené a logické.

3. Formální a systematické členění práce

Elaborát je členěn do sedmi kapitol včetně úvodu a závěru, které jsou obsahově i rozsahově vyvážené.

V úvodu autor seznamuje čtenáře s možnou definicí pojmu „důchodová reforma“ a s důvody, pro které je třeba se tímto fenoménem zabývat. V první kapitole se věnuje obecně pojmu sociálních práv a zmiňuje mezinárodní, unijní a vnitrostátní prameny. V dalším textu podává nejprve ve stručnosti obecnou informaci o systematice sociálního zabezpečení v ČR, poté se podrobněji věnuje struktuře českého důchodového systému a popisu jeho jednotlivých pilířů, a to i v historických souvislostech. Za těžiště práce lze označit kapitoly čtvrtou a pátou, v nichž uchazeč podává přehledný a chronologicky strukturovaný výklad k jednotlivým dosud diskutovaným či již realizovaným krokům reformního úsilí. Zmiňuje zásadní změny v právní úpravě a poukazuje na činnost a efektivitu několika tzv. důchodových komisí. Činí tak exaktně a s náležitou precizností, nabízí přitom pohled nejen právní, ale též sociologický a politický. Uchazeč na mnoha místech vhodně provazuje obecné a konkrétní otázky, tj. rozebírá vztah mezi obecnými principy a konkrétními pravidly. Téma je uchopeno pragmaticky, věcně, patrná je snaha o vyčerpání zvolené tematiky a podání komplexní informace, zmíněny jsou též některé z alternativních způsobů zabezpečení na stáří. Uchazeč průběžně projevuje snahu formulovat vlastní názory prakticky ke všem stránkám traktované problematiky, což je jistě hodné ocenění. To vše lze považovat za doklad hlubokého zájmu uchazeče o danou tematiku. S prezentovanými názory a projekcemi lze do značné míry souhlasit. V závěrečné kapitole autor rekapituluje nabyté poznatky, provádí kritické zhodnocení současného stavu a *de lege ferenda* shrnuje svá doporučení ke způsobu plánování reformních kroků s cílem zajištění finanční udržitelnosti důchodového systému.

4. Vyjádření k práci

Uchazeč prokázal schopnost velmi dobře se zorientovat ve zvolené problematice, absorbovat potřebné penzum relevantních odborných znalostí a s jejich využitím samostatně vymezit a tvůrčím způsobem řešit konkrétní teoretický a praktický problém v oboru. Výsledkem je rozsáhlý, srozumitelný a přesvědčivý materiál na odpovídající odborné úrovni.

5. Kritéria hodnocení práce

- a. **splnění cíle práce** – cíl práce, jímž bylo „*analyzovat vývoj a možné proměny důchodové reformy v ČR*“, se uchazeči podařilo uspokojivě naplnit;
- b. **samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství** – k práci byl vyhotoven protokol o vyhodnocení podobnosti závěrečné práce s jinými dokumenty o 7552 stranách. Práce vykazuje podobnost se 285 dokumenty, a to ve všech případech menší než 5 %. Oponentovi není známa žádná podobná práce;
- c. **logická stavba práce** – elaborát má přehlednou, vnitřně vyváženou strukturu s logickou provázaností jednotlivých kapitol a obsahuje všechny předepsané součásti;
- d. **práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací** – uchazeč vycházel z adekvátního okruhu české odborné literatury a v přiměřeném rozsahu z internetových zdrojů, využívá též některé zahraniční zdroje;
- e. **hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)** – hloubka provedené analýzy je přiměřená zvolenému tématu i požadavkům kladeným na tento druh prací, předmětná problematika je prezentována srozumitelně a poutavě, uchazeč v dostatečné míře používá odbornou terminologii; poznámkový aparát je adekvátní rozsahu práce;
- f. **úprava práce (text, grafy, tabulky)** – z hlediska formální úpravy má práce velmi dobrou úroveň;
- g. **jazyková a stylistická úroveň** – po stylistické i terminologické stránce lze práci hodnotit jako velmi zdařilou, výklad není rušen žádnými pravopisnými chybami.

2. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K práci vznáším následující drobné výhrady a připomínky:

- úvaha že „*Stát opravdu občanům nic nedává, ale vrací jim v transformované podobě příspěvky, které oni poskytli jemu.*“ (str. 23) je značně zjednodušená,
- tvrzení, že „*Vláda může valorizovat důchody nad rámec valorizačních pravidel, což pro rok 2020 skutečně učinila prostřednictvím nařízení vlády č. 260/2019 Sb. Vzhledem k silným mediálním prohlášením o razantním zvyšování důchodů, se jeví částka dodatečného zvýšení průměrného důchodu o 151,- Kč poměrně chabou.*“ (str. 30) neobsahuje zdůvodnění a je nepřesné, neboť nezohledňuje existenci ust. § 67b zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění,
- nelze souhlasit s názorem, že „*myšlenka zavedení sdílení vyměřovacích základů není špatná*“ (str. 55) – naopak, tento návrh tzv. Potůčkovy důchodové komise je spíše politický než odborný, není opřen o žádnou relevantní analýzu obsahující tvrdá data a v praxi by byl proveditelný s velkými obtížemi a minimálními efekty.

Práci lze doporučit k obhajobě, neboť splňuje předpoklady kladené na tento druh kvalifikační práce Právnickou fakultou Univerzity Karlovy.

Uchazeč by při obhajobě mohl blíže pohovořit o tom, proč se domnívá, že zrušení náhradní doby pojištění z titulu studia od 1. 1. 2010 je krok nesprávným směrem (str. 45). Dále by mohl stručně pohovořit o výsledcích studie OECD o stavu českého důchodového systému publikované v listopadu 2020 (www.mpsv.cz).

V Praze dne 4. prosince 2020

JUDr. Roman Lang, Ph.D.
oponent